

POLISH SCIENCE JOURNAL

INTERNATIONAL SCIENCE JOURNAL

Issue 1(34)
Part 3

Warsaw • 2021

POLISH SCIENCE JOURNAL

ISSUE 1(34)
Part 3

INTERNATIONAL SCIENCE JOURNAL

WARSAW, POLAND
Wydawnictwo Naukowe "iScience"
2021

Mirsavurova N. R., Husanova M. A., Alimova N. H. (Tashkent, Uzbekistan) ORGANIZATION OF SPIRITUAL LESSONS ON THE BASIS OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES	69
Moyliyeva Xumora To'ra qizi (Qarshi, Uzbekistan) TALABALARDA MA'NAVIY SIFATLARINI RIVOJLANTIRISHGA YO'NALTIRILGAN TARIXIY PEDAGOGIK JARAYONNING MAZMUNI VA MOHIYATI	72
Norboeva D. J. (Samarkand, Uzbekistan) INNOVATIVE TECHNOLOGIES FOR TEACHING SPECIALTY TERMS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS	74
Otayeva Salamat Sabirovna (Urganch, O'zbekiston) TA'LIM TIZIMI MENEJERLARINING KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING O'ZIGA XOS JIHATLARI	79
Qurbanova Nilufar Ravshanbekovna, Hamdamova Munira Djuraqulovna (Buxoro, O'zbekistan) BOSHLANG'ICH TA'LIMDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH METODLARI	84
Quvvatova Mohinur Asatillo qizi, Kamolov I. R. (Navoiy, Uzbekistan) ASTRONOMIYA FANINI O'QITISHDA INNOVATSION TA'LIM TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH.....	88
Rayimov Begali Urolovich (Termez, Uzbekistan) COMPETENCE OF THE EDUCATOR IN THE ORGANIZATION OF VISUAL ACTIVITIES	92
Ro`ziyeva Orzigul (Tashkent, Uzbekistan) TALABA YOSHLARNI MUSIQA NAZARIYASI FANIGA QIZIQTIRISH USLUBLARI.....	94
Sobirova Mahbuba Yusufjonovna (Namangan, Uzbekistan) THE USE OF INTEGRATED TECHNOLOGY IN THE TEACHING OF HUMANISM IN LANGUAGE EDUCATION	98
Umrkulova Feruza, Xaqnazarova Mohichehra (Toshkent, Uzbekistan) PEDAGOGIK FAOLIYATDA NUTQ MADANIYATINING AHAMIYATI	106
Usmanova Dilnoza Tulkunovna (Tashkent, Uzbekistan) THE DEVELOPMENT OF CHEMISTRY TEACHING METHODS IN SCHOOLS.....	109
Xajiyeva Dilfuza Adamboyevna, Masharipova Go'zal Qodirberganovna (Urganch, O'zbekistan) ONA TILI FANINI O'QITISHDA MUAMMOLI TA'LIM TEXNOLOGIYASIDAN FOYDALANISH USULLARI	113
Eshov Erkin Sattorovich (Bukhara, Uzbekistan) SINF RAXBARNING KREATIV LOIHASI. OILADA FARZANDLARNIKASBGA YONALTIRISH METODI.....	117
Азимов Тохир Джураевич, Ахмедова Шахноза Асаджановна (Ташкент, Узбекистан) О ТЕСТИРОВАНИЯ СТУДЕНТОВ ПО ДИСЦИПЛИНЕ «НАЧЕРТАТЕЛЬНАЯ ГЕОМЕТРИЯ».....	120

Eshov Erkin Sattorovich
Buxoro davlat universiteti Psixologiya kafedrası o'qituvchisi
(Bukhara, Uzbekistan)

SINF RAXBARNING KREATIV LOIHASI.
OILADA FARZANLARNI KASBGA YONALTIRISH METODI

Annotatsiya: *Maqolada oilalarda yoshlarning kasbga yo'naltirishda amaliyotda ziddiyat holatlari bilan o'ziga hos pedagogik psixologik aspektlar o'ziga xos qiyinchiliklari mavjudligi chuqur tadqiq qilinadi. Shuningdek, talablarga javob beradigan shakillar, vositalar va usullaridan foydalanishni, ikkinchidan esa, manashu innovatsion shakillar, vositalar va usullarni ota- onalarga o'rgatib borish ahamyatga ega ekanligi takidlandi.*

Kalit so'zi: *o'quvchi yoshlarning kasb yo'naltirishda ota- ona va sinf rahbarining o'rni.*

Oilada yoshlarning kasbga yo'naltirishning amaliyotdagi holati o'zbek oilalari tajribasida o'rganilyotgan shart-sharoitlar nuqtayi nazaridan bir qator zidiyatlar mavjudligini ko'rsatadi:

1. Oilaviy ta'lim –tarbiya bilan shug'ullanuvchi mutasaddilar, xususan, ota-onalar kasbiy ijtimoiylashuv tushunchasining mohiyatini to'liq bilmasliklari hamda idrok etmasliklari, mazkur masala doirasi bilim ko'nikma malakalarga ega emasliklari pedagogik jarayonga samarali boshqarishga tayyor emasliklari ayon bo'ldi.

2. Bu o'rinda o'quvchi yoshlarni kasbga yo'naltirish masalalariga nisbatan bir oilada jamlangan turli avlod, yani bir tamonlama kattalar, ikkinchi tamondan, yoshlar o'rtasida ham ma'lum ziddiyatlarning mavjudligi aniqlandi. Katta avlod ko'proq an'anaviy tarafida, yosh avlod esa ko'proq innovatsion taraqqiyot tamonda ekanligi oydinlashdi.

3. Oilalarida ota onalarning ko'pchiligi maxsus pedagogik bilim, ko'nikma va malakaga ega emas. Shu bois, oiladagi pedagogik jarayonni maqsadli emas, stixiyali tarzda bosh qariladi. Oilada ta'lim tarbiya jarayoni aniq pedagogik maqsadlarga bo'y sunishi taqozo etilmoqda. Lekin ota- onalarni farzandlarga pedagogik tarbiya berishi uchun bilimi yetarli emasmi anashu joyda, sinf rahbarning ro'li nihoyatda katta. Shu yerda sinf rahbar kim degan savolga javob beramiz. Bolaning boshini qovush tiradigan, rahbaryat topshiriqlarini o'quvchi va ota- onalarga yetkazadigan kichik jamoa bosh qaruvchisidir. Uning bilim va muloqat madanyati, bolalar oldida, otaona majlisida yetakchiligi, o'quvchisining oilaviy ahvoli, turmush sharoiti bilan tanishligi, turli tadbirlar o'tkazish, tarihiy obidalar, zamonaviy inshootlar, ishlab chiqarish korxonalariga sayohat uyishtirish pedagogic mahoratidan dalolat beradi. Biz sinf rahbarlar qalbi nozik bolalar bilan ishlaymiz. Agar qalb Jarohat-lansa sinsa, uni tuzatish uchun yillar kamlik qiladi. Demak hatto qilish qimmatga tushadi. Sinf rahbar ham ota onahamda eng kuchli psixologik va diplomat bo'lishi kerak.

4. Ota – ona oilada kasbiy ishtimoillashuv jarayonini anglanmagan holda boshqaradi. Ular farzandini kasbiy tayorlash va kasbga yo'naltirish oilaning tor ichki manfaatlarini nuqtayi nazaridadan fikr yuritishadi. Ammo kasb yo'naltirishni ta'minlash aslida kasb tanlash va kasbga yo'naltirishda, eng avvalo, jamiyat va uning istiqboli

taraqqiyoti nuqtayi nazaridan kelib chiqadi. Demak bir sinfda 30 ta o'quvchi bu ham bir oila hisoblanadi, jamiyatda ota-onani bilimi yetmasa, kasbga yo'naltirilmasa bizning o'sib kelayotgan yosh avlodimizning jamiyatdagi o'rni qanday bo'ladi. Bilimli pedagogiklarni bilimiga tayansak bo'ladi. Bu masalada sinf rahbar faoliyati nazarda tutiladi. Sinf rahbar ham ota-onadir ma'suliyat hissi kasbga yo'naltirish ularning ham zimmasidadir. Muhtaram Prezidentimiz. Shavkat Mirziyoyev Miromonovich sinf rahbarlarga judda katta e'tibor bergani bejiz emas. **Birinchi qiyinchilik**, eng avvallo, oilalardagi ta'lim va tarbiya jarayonining o'ziga xos betakror shart-sharoitlar bilan belgilanadi. Yani oilaviy ta'lim tarbiya boshqaryotgan ota-onalarning ko'pchiligi manashu shakl, vosita va usullarda ishlayotganini ilmiy tarzda idrok etmaydi. Shu bilan birga maktab ta'lim tarbiya jarayoniga bog'liq. Sinf rahbar ta'monidan maruzalar tayorlanib. Ota-onaga qattiq tasir qiladigan, videoroliklar va o'quvchilar tamonidan "Men tanlagan kasb" yoki "Mening kelajakdagi orzuyim" nomli sahna ko'rinishlar tayorlash. Ota-onalarni dunyo qarashini o'zgartirish qiyinchiliklarni yechimi hisoblanadi. **Ikkinchi qiyinchilik**, oilada ta'lim tarbiya beruvchi shahslarning, yani ta'lim tarbiya jarayoniga faol kirishyotgan, farzandlarini o'qitmoqchi bo'lgan va o'zini o'qituvchi sifatida moil bo'lganlar, oilaviy pedagogic jarayoni boshqarayotgan insonlarning ko'pligi rang barang ekanligi bilan belgilanadi. O'zbek oilasida o'qituvchi ota-onasi ikki tarafdama bobo-buvilari xola-ammalari, tog'a amakilari, yaqin qarindoshlar, aka-ukalari, hattoki mahalla ham ishtrok etib, ular pedagogic jarayonda ijobiy yoki salbiy ro'l o'ynashi mumkin. Ikkinchi tarafdin, oilaviy ta'lim tarbiya jarayonini maqsadli amalga oshirmoqchi bo'lsangiz, masalan, turli pedagogic, tajriba sinov ishlarini tashkil qilishda, takidlangan insonlarning barchasi ham (1) ta'lim beruvchi, ham (2) ta'lim oluvchi sifatida o'zini namoyon qiladi. Yani, masalan, biro z pedagogic tajriba- sinovi tashkil qilishda nafaqat yoshlar bilan, balki, eng avvalo, ota-onalar bilan ma'lum ishlarni olib borishimiz taqozo etiladi. Agar maktabda ta'lim tarbiya jarayonini boshqarishga auditoriyad o'qituvchi butun tizim uchun mutasaddilar javob bersa, o'zbek oilalarda uni boshqaryotgan o'z funksiyasialarini bir biriga o'tkazish holatlari ko'p uchraydi.

Uchinchi qiyinchilik, Butun dunyodagi barcha oilalarda yopiq shafoflik bo'lmagan, o'ziga hos betakror makon hisoblanadi. Xar bir millatning oilasida o'zining ichki qonuniyatlari tartiblari, ichiga har kimni ham kiritavermaydi. Xar bir millatning o'ziga xos betakror ma'naviy-ruhiy an'analari va oila azolari o'rtasida zamonaviy mazmunini oila qadryatlar darajasiga ko'tarish oilaga singdirish taqazo etiladi. Oilada har bir yosh avlodni kasbga yo'naltirish olalar mavjud holatini o'rganishda ma'lum tartib, me'yor va tizim asosida ish olib boriladi.

1. mavjud pedagogic jarayon tahlilini amalga oshirish tamoillarini belgilab olish,

2. uning o'ziga hos betakror hususiyatlarini aniqlash.

3. mavjud holatning ijobiy va salbiy tamonlarini belgilash.

4. ota-onalar va yoshlar o'rtasida kasbiy ishtimoiilasuvini belgilashda turli hil seminarlar o'tkazish.

Xulosa, qilib aytganda ota-onalar yosh o'quvchilar o'rtasida kasbiy ish timoillashuvini qiziqishni uyg'otish uchun chuqur mulohaza bilan ota-onalar yig'ilishiga bir oy tayorgarlik ko'rish. puhta loyiha o'ylab topish zarur edi. Bu kreativ loihamni. "Sinf rahbarning kreativ loihasi" deb nomladim bu loha butun dunyodagi aholisini kambag'alikdan qutqarish. o'quvchi yoshlarni kasbga yo'naltirish. "Inson

kapitaliga pul tikish” aytishadiku, Harajatsiz harakat nolga teng. Lekin puli bo'lmagan bilimli o'quvchilar ko'p hollarda oliy o'quv yurtlarga kirolmaydi. Sabablari mablag' yetishmasligi, qo'shimcha darslar ololmasligi ushbu loihamda, muammolari natijalarini korsataman. Bu loyiha 9-sinf uchun.

Loihaning muammolari:

1. O'quvchilarning oliy oquv yurtlariga kirolmasligi?
2. Qishloq sharoitida mablag yetishmasligi?
3. O'quvchilarni oliy o'quv yurtlariga o'qishga kirishi uchun qanday usullardan foydalanish zarur?

Loyihani yechimi:

1. O'quvchilar oliy o'quv yurtga kirishi uchun ota-onalar qiziqishini uyg'otish. Mulohazali video roliklar qo'yib berish.
2. Mablag' etishmasligini oldini olish uchun eng zo'r o'qiydigan oquvchini olib fan yonalishi bo'yicha qo'shimcha darsga yuborish. Bilimi zo'r o'quvchi kelib, sinfdoshlariga darsni tushintiradi.
3. Sinfda 30ta o'quvchi bor. Shundan 6ta o'quvchim. Pullik qo'shimcha darsga boradi. Narhi 100ming. O'quvchi har biri 5tadan sinfdoshini o'zini fan yo'nalishi bo'yicha tayorladi. Ularga 20 mingdanga tushadi. Sinfdoshlariga o'rgatadi takrorlaydi, bilimi mustahkamlanadi. Qo'shimcha dars puliga ishlaydi. 2yildan keyn o'quvchilarim oliy o'quv yurtiga kiradi.

FOYDALANGAN ADABIYOTLAR:

1. Karimov I.A. "Yuksak ma'naviyat-yengilmas kuch"-T.2008
2. Karimov I.A Barkamol avlod-O'zbekistn kelajagining poydevori-T.1997
3. Sherbakov. A Yosh psixologiyasi va pedagogika psihalogiyadan praktikum-T.,1991
4. Ibrohimova A va boshqalar Vatan tuyg'usi-T., "O'zbekiston" 1997